

I Proces globalizacji

- 1.1 Pojęcie globalizacji**
- 1.2 Historia globalizacji**
- 1.3 Obszary globalizacji**

II Ekonomiczne, społeczne oraz polityczne korzyści procesu globalizacji

- 2.1 „Wolność gospodarcza” - wolny dostęp do rynku**
- 2.2 Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw**
- 2.3 Rozwój technologiczno-naukowy**
- 2.4 Zacieranie różnic kulturowych**
- 2.5 Zwiększenie bezpieczeństwa**
- 2.6 Napływ inwestycji**
- 2.7 Swoboda podejmowania pracy poza granicami**

III Wady procesu globalizacji

- 3.1 Podważanie roli państwa**
- 3.2 Liberalizacja handlowa i finansowa**
- 3.3 Osłabienie demokracji**
- 3.4 Prywatyzacja**
- 3.5 Zadłużenie**
- 3.6 Środowisko naturalne**

IV Niektóre instytucje globalne i ich wpływa na gospodarkę światową

- 4.1 Światowa Organizacja Handlu- WTO**
- 4.2 Międzynarodowy Fundusz Walutowy- IMF**
- 4.3 Bank Światowy- WB**

1.1 Pojęcie globalizacji

Pojęcie globalizacja najprawdopodobniej po raz pierwszy wystąpiło w słowniku Webstera z 1961 roku. W literaturze poświęconej tej problematyce można znaleźć wiele definicji tego problemu.

Termin ten budzi różnorodne emocje oraz nadzieje wśród społeczeństw, elit politycznych, ludzi biznesu i środowisk naukowych. Brak jednoznacznej definicji jest stwierdzeniem iż globalizacja to proces wielowymiarowy i wielowarstwowy, a także ogromny skrót myślowy w którym próbuje się skupić podstawowe kwestie i wyzwania a także lęki i obawy współczesnego świata.

Niektórzy badacze twierdzą, że jest to zespół procesów prowadzących do „intensyfikacji ekonomicznych politycznych i kulturowych stosunków poprzez granice”¹. Jest to proces pogłębiania się światowych powiązań we wszystkich aspektach współczesnego życia politycznego, społecznego, ekonomicznego i kulturowego².

Według Zygmunta Braumana są to „praktyki którym się oddajemy, ponieważ chcemy być szczęśliwi , dla innych stanowi ona przyczynę naszego nieszczęścia”³. Autor pisze dalej, że „globalizacja to nieunikniony los świata, a także nieodwracalny który dotyczy każdego z nas”⁴. A zatem można powiedzieć że skutki tego procesu są nieodwracalne.

Komisja Europejska definiuje globalizację jako proces gdzie produkcja i rynki w różnych krajach stają się coraz bardziej współzależne w związku z dynamiką wymiany towarów i usług, przepływem kapitału i technologii⁵.

Globalizacja to ograniczenie barier (fizycznych, technologicznych, politycznych i społecznych) pomiędzy państwami - tworzy się zintegrowany rynek globalny.

Są też tacy którzy stosują termin „globalizacja” zamiennie z takimi terminami jak internacjonalizacja, integracja społeczna, transnacionalizacja gospodarki. Pojęcia te jednak mają nieco odmienne znaczenia.

Internacjonalizacja gospodarki w tradycyjnym rozumieniu oznacza rozwój stosunków międzynarodowych względnie niezależnymi gospodarkami oraz przedsiębiorstwami narodowymi⁶. Jest to więc proces ilościowy odnoszący się do wzrostu handlu zagranicznego lub przepływu kapitału.

---

¹ B.Liberska (red.), *Globalizacja: Mechanizmy i wyzwania*, PWE, W-wa 2002, s.11.

² Tamże..., s. 11

³ Z. Bauman *Globalizacja: I co z tego dla ludzi wynika*, PIW, W-wa 2000, s. 56

⁴ Tamże..., s. 57

⁵ B.Liberska (red.) *Globalizacja: Mechanizmy i wyzwania*, op.cit., s. 18

⁶ St. Miklaszewski (red.), *MSG u progu XXI w.*, Difin, W-wa 2003, s.17

Globalizacja jest procesem jakościowym – oznacza nową jakość w internacjonalizacji i postrzeganiu świata (nowe narzędzia, instytucje, sposoby funkcjonowania).

Integracja gospodarcza jest natomiast częścią globalizacji, jej elementem. Podczas procesu globalizacji następuje integracja dużej ilości rynków, gospodarek oraz podmiotów gospodarczych. Powstaje globalna sieć powiązań finansowych, technologicznych, produkcyjnych itp. Globalizacja gospodarki światowej jest więc procesem globalnej integracji międzynarodowej⁷, gdzie następuje łączenie rynków i zatarcie granic między rynkami krajowymi i globalnymi. Bardzo ważną rolę w procesie globalizacji odgrywa gospodarka globalna. Podmioty krajowe pod wpływem norm i zasad kształtują się zgodnie z dynamiką rynków globalnych. Rynki globalne określają kierunek ich rozwoju.

Termin „transnacionalizacja gospodarki” to stopień „powiązań gospodarki z gospodarką światową głównie przez działanie korporacji transnarodowych”⁸. Transnacionalizacja to proces przepływu i alokacji zasobów kapitałowych, technologicznych, personalnych itp. Wiele państw wspiera krajowe firmy w uzyskaniu przewagi na rynku światowym – stopień zaangażowania tych państw rośnie. Kraje natomiast starają się przyciągać inwestycje zagraniczne w wyniku czego następuje przyrost transnacionalizacji ich gospodarek.

Globalizacja zatem nie jest pojęciem jednorodnym, jej procesy dokonują się w wielu obszarach gospodarki z różnym natężeniem (rynek towarowy, usług, pracy, finansowy technologiczny). Procesy te są ze sobą powiązane i występują równocześnie co prowadzi do wzrostu współzależności gospodarek narodowych. Przebieg i stopień globalizacji może się zmieniać w różnych dziedzinach.

Globaliści są zdania iż globalizacja jest „nową epoką” w naszych dziejach, a także kształtuje współczesne stosunki międzynarodowe.

1.2 Historia globalizacji

Pisząc o globalizacji zastanówmy się jakie są historyczne czynniki jej powstania. Do najważniejszych tendencji globalnych o znaczeniu historycznym należą niewątpliwie:

---

⁷ B.Liberska(red.) *Globalizacja: Mechanizmy i wyzwania*, op.cit., s. 18

⁸ Tamże..., s.19

- 1. imperializm**
- 2. misje religijne**
- 3. kolonializm (wielkie odkrycia)**
- 4. technika i modernizacja przemysłu**

Imperializm dążył do pozyskania kontroli nad obcą ziemią i ludnością zamieszkałą na jej obszarze, odebraniu tej ziemi i ludności jego podmiotowości politycznej i wprowadzenie własnych praw administracyjnych. Jest to związane również z budową na objętym obszarze ładu instytucjonalnego, kulturowego, religijnego. Dość egoistycznym podejściem imperialistów było stwierdzenie, iż działania imperialne leżały w interesie ludzi zamieszkujących obszary wchodzące w strukturę imperium. Imperializm sięga epoki starożytności. Jakie było podejście do tego pojęcia w epoce starożytności? –spróbuję odpowiedzieć na to pytanie.

Według Tuhidydesa żyjącego około 400 lat p.n.e. historyka greckiego działania imperialistyczne to zamiłowanie do działania (chwały), rywalizacji czyli wolności-powiększanie swojej wielkości poprzez dominację. Dla Greków panowanie nad kimś było dopełnieniem własnej wolności.

Według Isokratesa uzasadnieniem działań imperialnych jest „opieka nad innymi rasami” oraz dążenie do uniknięcia walk frakcyjnych czyli tzw. homonoia- mająca przede wszystkim uzasadnić powstanie imperium Aleksandra Wielkiego⁹.

Cycon (106-43 p.n.e.) rzymski filozof oraz mąż stanu był zdania iż imperializm rzymski był dobrodziejstwem dla podbitych ludów.

Także Wergiliusz oraz Eliusz Arystydes podobnie odnosili się do tej kwestii. Stoicy starożytni np. Seneki czy Marek Aureliusz twierdzili iż ludzkość tworzy jedną całość, którą można objąć jednym państwem.

---

⁹ A. Gwiazda, *Globalizacja i regionalizacja gospodarki światowej*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2000, s. 13